

EXODUS

Robert De Telder

Eerste druk 2016

ISBN: 978 94 021 5330 9

NUR: 683

Wettelijk depot: D/2016/Robert De Telder/Auteur
uitgever

Trefwoorden: Bijbel, oudheidsgeschiedenis & Egyptologie

Foto cover: Auteur

Tenzij anders aangeduid werd de Statenbijbelvertaling
gebruikt.

© Verantwoording beeldmateriaal: alle afbeeldingen
behoren naar de mening van de auteur tot het 'public
domain.'

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt worden door middel van druk,
fotokopie, microfilm, internet of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Inhoudsopgave:	blz.:
Inleiding	5
Het begin	7
De dood van de aartsvader Jacob in Egypte	11
Tegen de Hyksos plaatsing van Jozef	27
Een verdrukking van vierhonderd jaar	35
De dochter van farao	37
Een volwassen Mozes als Egyptisch generaal	47
Het jaartal van de Exodus: 1483 v. Chr.	59
De maand en de dag van de Exodus	71
Farao met zijn heir in de Schelfzee gestort	93
Toen kwam Amalek...	107
Omtrent zeshonderd duizend te voet, mannen alleen, behalve de kinderkens...	127
Van de berg Gods naar het Beloofde Land	147
Het eerste Jubeljaar	163
Overige boeken van Robert De Telder	185

Tegen heilloze bakerpraat en verzinsels...

EXODUS

Inleiding

De geschiedenis van Israël en de Exodus halen we vandaag in de eerste plaats uit de Bijbel, uit de werken van Flavius Josephus en uit de Joodse overleveringen en legendes.

Maar ook de Egyptologie levert via een revisie van de geschiedenis van de oudheid verrassende resultaten. De Exodus van de Israëlieten uit Egypte met de gepaard gaande plagen betekende een ware breuk in de Egyptische geschiedenis. Volgens de revisie van de geschiedenis waren het zogenaamde Oude- en het Midden-Rijk in Egypte contemporain met elkaar en was er maar één tussenperiode, die van de Hyksos, die na de Exodus Egypte overrompelden en hun heerschappij over het Midden-Oosten vestigden.

Op 31 maart 2018 of 15 nisan 4778 zal de Exodus exact 3500 jaar geschiedenis zijn.

Het begin

Het eerste Bijbelboek Genesis brengt het begin van de geschiedenis van Israël. Het is aan de Hebreëer Abraham en zijn zaad via Izaak en Jakob, dat de HERE God de belofte gaf van een volk en een land dat tot een zegen voor de ganse wereld zou zijn. De rebellie van Nimrod na de Grote Vloed zou niet tot de overwinning van de Boze leiden maar zou eens een einde kennen, met als slot een herstel van alle dingen. Het is een proces dat met enkele onderbrekingen tot op heden voortgaat.

Aan Jakob werden twaalf zonen geboren en uit hen zijn de twaalf stammen van Israël voortgekomen. Hun oorsprong gaat terug tot de achttiende eeuw voor Christus. Hun begin was een grote familie van zeventigplus mensen die in een clanverband rond de aartsvader Jakob/Israël, in Kanaän leefden.

Als twaalf stammen zijnde trokken zij als een gevolg van een wereldwijde hongersnood in het jaar 1699 v. Chr. naar Egypte. Dat land had onder de leiding van Jozef als onderkoning, een van de twaalf zonen van Israël, tijdens de geprofeteerde zeven jaar van overvloed de nodige voorzorgen genomen, en werd zodoende een broodschuur tijdens de zeven jaar van honger die op de periode van overvloed volgde. De geschiedenis van de door zijn broers naar Egypte verkochte Jozef is wereldbekend. Het is in Egypte dat Israël, de twaalf stammen, tot een natie zou uitgroeien

Genesis 46:1 En Israël verreisde met al wat hij had, en hij kwam te Ber-seba, en hij offerde offeranden aan den God van zijn vader Izak. 2 En God sprak tot Israël in

gezichten des nachts, en zeide: Jakob, Jakob! En hij zeide: Zie, hier ben ik! 3 En Hij zeide: Ik ben die God, uws vaders God; **vrees niet van af te trekken naar Egypte; want Ik zal u aldaar tot een groot volk zetten.** 4 Ik zal met u aftrekken naar Egypte en Ik zal u doen weder optrekken, mede optrekkende; en Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen. 5 Toen maakte zich Jakob op van Ber-seba; en **de zonen van Israël** voerden Jakob, hun vader, en hun kinderen, en hun vrouwen, op de wagenen, die Farao gezonden had, om hem te voeren. 6 En zij namen hun vee, en hun have, die zij in het land Kanaän geworven hadden, en zij kwamen in Egypte, Jakob en al zijn zaad met hem; 7 Zijn zonen, en de zonen zijner zonen met hem; zijn dochteren, en zijner zonen dochteren, **en al zijn zaad bracht hij met zich in Egypte.**

8 **En dit zijn de namen der zonen van Israël**, die in Egypte kwamen: Jakob en zijn zonen. De eerstgeborene van Jakob: **Ruben.** 9 En de zonen van Ruben: Hanoch, en Pallu, en Hezron, en Karmi.

10 En de zonen van **Simeon**: Jemuël, en Jamin, en Ohad, en Jachin, en Zohar, en Saul, de zoon ener Kanaänietische vrouw.

11 En de zonen van **Levi**: Gerson, Kehath en Merari.

12 En de zonen van **Juda**: Er, en Onan, en Sela, en Perez, en Zerah. Doch Er en Onan waren gestorven in het land van Kanaän; en de zonen van Perez waren Hezron en Hamul.

13 En de zonen van **Issaschar**: Tola, en Puwa, en Job, en Simron.

14 En de zonen van **Zebulon**: Sered, en Elon, en Jahleel.

15 Dit zijn de zonen van Lea, die zij Jakob gebaard heeft in Paddan-aram, met Dina zijn dochter; al de zielen zijner zonen en zijner dochteren waren drie en dertig.

16 En de zonen van **Gad**: Zijjon en Haggi, Schuni en Ezbon, Eri en Arodi, en Areli.

17 En de zonen van **Aser**: Jimna, en Jisva, en Jisvi, en Berija, en Sera, hun zuster; en de zonen van Berija: Heber en Malchiël. 18 Dit zijn de zonen van Zilpa, die Laban aan zijn dochter Lea gegeven had; en zij baarde Jakob deze zestien zielen.

19 De zonen van Rachel, Jakobs huisvrouw: Jozef en Benjamin. 20 En **Jozef** werden geboren in Egypteland, **Manasse** en **Efraïm**, die hem Asnath, de dochter van Potifera, den overste te On, baarde.

21 En de zonen van **Benjamin**: Bela, Becher en Asbel, Gera en Naäman, Echi en Ros, Muppm en Huppm, en Ard. 22 Dit zijn de zonen van Rachel, die Jakob geboren zijn, al te zamen veertien zielen.

23 En de zonen van **Dan**: Chusim.

24 En de zonen van **Nafthali**: Jahzeel, en Guni, en Jezer, en Sillem. 25 Dit zijn de zonen van Bilha, die Laban aan zijn dochter Rachel gegeven had; en zij baarde dezelve Jakob, **zij waren allen zeven zielen**.

26 Al de zielen, die met Jakob in Egypte kwamen, uit zijn heup gesproten, uitgenomen de vrouwen van de zonen van Jakob, waren allen zes en zestig zielen.

27 En de zonen van Jozef, die hem in Egypte geboren zijn, waren twee zielen. Al de zielen van het huis van Jakob, die in Egypte kwamen, waren zeventig.

De twaalf stammen verdeeld over zeventig mensen volgens de geslachtslijst die we hiervoor doorgenomen hebben, mochten zich in het land Gosjen in Egypte vestigen. Dit vruchtbare land kunnen we vanuit de Bijbel op de landkaart van Egypte in de noordoostelijke Nijldelta plaatsen.

De dood van de aartsvader Jakob in Egypte

Bij de dood van de aartsvader Jakob in het jaar 1679 v. Chr. sprak deze op zijn doodsbed voor ieder van zijn twaalf zonen een profetie uit:

Genesis 49: *1 Daarna riep Jakob zijn zonen, en hij zeide: Verzamelt u, **en ik zal u verkondigen, hetgeen u in de navolgende dagen wedervaren zal.** 2 Komt samen en hoort, gij, zonen van Jakob! en hoort naar Israël, uw vader.*

*3 **Ruben!** gij zijt mijn eerstgeborene, mijn kracht, en het begin mijner macht; de voortreffelijkste in hoogheid, en de voortreffelijkste in sterkte! 4 Snelle afloop als der wateren, gij zult de voortreffelijkste niet zijn! want gij hebt uws vaders leger beklommen; toen hebt gij het geschonden; hij heeft mijn bed beklommen!*

*5 **Simeon en Levi** zijn gebroeders! hun handelingen zijn werktuigen van geweld! 6 Mijn ziel kome niet in hun verborgen raad; mijn eer worde niet verenigd met hun vergadering! want in hun toorn hebben zij de mannen doodgeslagen, en in hun moedwil hebben zij de ossen weggerukt. 7 Vervloekt zij hun toorn, want hij is heftig; en hun verbolgenheid, want zij is hard! ik zal hen verdelen onder Jakob, en zal hen verstrooien onder Israël.*

*8 **Juda!** gij zijt het, u zullen uw broeders loven; uw hand zal zijn op den nek uwer vijanden; voor u zullen zich uws vaders zonen nederbuigen.⁹ Juda is een leeuwenwelp! gij zijt van den roef opgeklommen, mijn zoon! Hij kromt zich, hij legt zich neder als een leeuw, en als een oude leeuw; wie zal hem doen opstaan? 10 **De***

schepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Silo komt, en Denzelven zullen de volken gehoorzaam zijn.

11 Hij bindt zijn jongen ezel aan den wijnstok, en het veulen zijner ezelin aan den edelsten wijnstok; hij wast zijn kleet in den wijn, en zijn mantel in wijndruivenbloed. 12 Hij is roodachtig van ogen door den wijn, en wit van tanden door de melk.

13 **Zebulon** zal aan de haven der zeeën wonen, en hij zal aan de haven der schepen wezen; en zijn zijde zal zijn naar Sidon.

14 **Issaschar** is een sterk gebeende ezel, nederliggende tussen twee pakken. 15 Toen hij de rust zag, dat zij goed was, en het land, dat het lustig was, zo boog hij zijn schouder om te dragen, en was dienende onder cijns.

16 **Dan** zal zijn volk richten, als een der stammen Israëls. 17 Dan zal een slang zijn aan den weg, een adderslang nevens het pad, bijtende des paards verzenen, dat zijn rijder achterover valle. 18 Op uw zaligheid wacht ik, **HEERE!**

19 Aangaande **Gad**, een bende zal hem aanvallen; maar hij zal haar aanvallen in het einde.

20 Van **Aser**, zijn brood zal vet zijn; en hij zal koninklijke lekkernijen leveren.

21 **Nafthali** is een losgelaten hinde; hij geeft schone woorden.

22 **Jozef** is een vruchtbare tak, een vruchtbare tak aan een fontein; elk der takken loopt over den muur. 23 De schutters hebben hem wel bitterheid aangedaan, en beschoten, en hem gehaat; 24 Maar zijn boog is in stijvigheid gebleven, en de armen zijner handen zijn

gesterkt geworden, door de handen van den Machtige Jakobs; daarvan is hij een herder, een steen Israëls; 25 Van uws vaders God, Die u zal helpen, en van den Almachtige, Die u zal zegenen, met zegeningen des hemels van boven, met zegeningen des afgronds, die daaronder ligt, met zegeningen der borsten en der baarmoeder! 26 De zegeningen uws vaders gaan te boven de zegeningen mijner voorvaderen, tot aan het einde van de eeuwige heuvelen; die zullen zijn op het hoofd van Jozef, en op den hoofdschedel des afgezonderden zijner broederen!

*27 **Benjamin** zal als een wolf verscheuren; des morgens zal hij roof eten, en des avonds zal hij buit uitdelen.*

*28 **Al deze stammen van Israël zijn twaalf**; en dit is het, wat hun vader tot hen sprak, als hij hen zegende; hij zegende hen, een iegelijk naar zijn bijzonderen zegen.*

29 Daarna gebod hij hun, en zeide tot hen: Ik word verzameld tot mijn volk: begraaft mij bij mijn vaders, in de spelonk, die is in den akker van Efron, den Hethiet;

30 In de spelonk, welke is op den akker van Machpela, die tegenover Mamre is, in het land Kanaän, die Abraham met dien akker gekocht heeft van Efron, den Hethiet, tot een erfbegravenis. 31 Aldaar hebben zij Abraham begraven, en Sara, zijn huisvrouw; daar hebben zij Izak begraven, en Rebekka, zijn huisvrouw; en daar heb ik Lea begraven. 32 De akker, en de spelonk, die daarin is, is gekocht van de zonen Heths.

Enkele profetieën die de aartsvader Jakob over zijn twaalf zonen uitsprak kunnen historisch geduidt worden,

andere wachten nog op hun vervulling. Heilshistorisch gezien is de profetie aangaande Juda de belangrijkste, omdat in zijn lijn de beloofde Verlosser uit het Bijbelboek Genesis zou voortkomen: de Heer Jezus Christus. De eerste komst van de Messias ging vooraf aan de komst van SILO, een Romeinse bevelhebber in het leger van de Romein Titus die in 70 AD de Tempel en Jeruzalem vernietigde.

Na het uitspreken van zijn profetieën over zijn twaalf zonen, stierf Jakob:

Genesis 49:33 Als Jakob voleind had aan zijn zonen bevelen te geven, zo leide hij zijn voeten samen op het bed, en hij gaf den geest, en hij werd verzameld tot zijn volken.

Genesis 50:1 *Toen viel Jozef op zijns vaders aangezicht, en hij weende over hem, en kuste hem. 2 En Jozef gebood zijn knechten, den medicijnmeesters, dat zij zijn vader balsemen zouden; en de medicijnmeesters balsemden Israël. 3 **En veertig dagen werden aan hem vervuld; want also werden vervuld de dagen dergenen, die gebalsemd werden; en de Egyptenaars beweenden hem zeventig dagen.** 4 Als nu de dagen zijns bewenens over waren, zo sprak Jozef tot het huis van Farao, zeggende: Indien ik nu genade gevonden heb in uw ogen, spreekt toch voor de oren van Farao, zeggende:*

5 *Mijn vader heeft mij doen zweren, zeggende: Zie, ik sterf; in mijn graf, dat ik mij in het land Kanaän gegraven heb, daar zult gij mij begraven! Nu dan, laat mij toch optrekken, dat ik mijn vader begrave, dan zal ik wederkomen. 6 En Farao zeide: Trek op en begraaf uw vader, gelijk als hij u heeft doen zweren. 7 En Jozef toog op, om zijn vader te begraven; **en met hem togen op alle Farao's knechten, de oudsten van zijn huis, en al de oudsten des lands van Egypte;** 8 Daartoe het ganse huis van Jozef, en zijn broeders, en het huis zijns vaders; alleen hun kleine kinderen, en hun schapen, en hun runderen lieten zij in het land Gosen. 9 En met hem togen op, zo wagenen als ruiteren; en het was een zeer zwaar heir. 10 Toen zij nu aan het plein van het doornbos kwamen, **dat aan gene zijde van de Jordaan is,** hielden zij daar een grote en zeer zware rouwklage; en hij maakte zijn vader een rouw van zeven dagen. 11 Als de inwoners des lands, de Kanaänieten, dien rouw zagen op het plein van het*

doornbos, zo zeiden zij: Dit is een zware rouw der Egyptenaren; daarom noemde men haar naam **Abelmizraim**, die aan het veer van de Jordaan is. 12 En zijn zonen deden hem, gelijk als hij hun geboden had; 13 Want zijn zonen voerden hem in het land Kanaän, en begroeven hem in de spelonk des akkers van Machpela, welke Abraham met den akker gekocht had tot een erfbegravenis van Efron, den Hethiet, tegenover Mamre.

14 Daarna keerde Jozef weder in Egypte, hij en zijn broeders, en allen, die met hem opgetogen waren, om zijn vader te begraven, nadat hij zijn vader begraven had. 15 Toen Jozefs broeders zagen, dat hun vader dood was, zo zeiden zij: Misschien zal ons Jozef haten, en hij zal ons gewisselijk vergelden al het kwaad, dat wij hem aangedaan hebben. 16 Daarom ontboden zij aan Jozef,

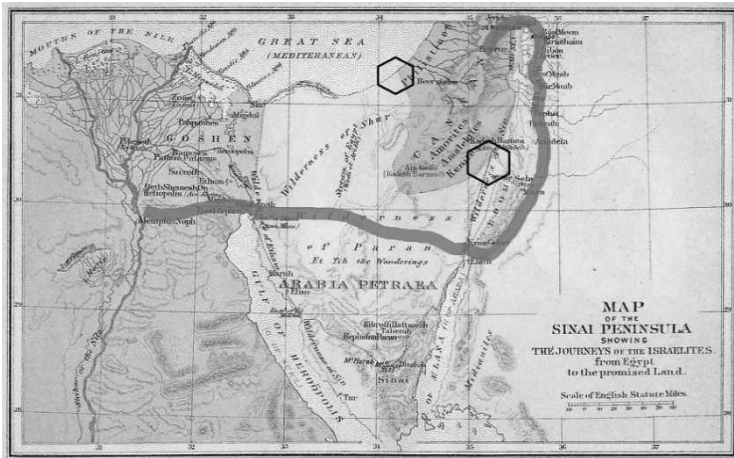
zeggende: Uw vader heeft bevolen voor zijn dood, zeggende:

17 Zo zult gij tot Jozef zeggen: Ei, vergeef toch de overtreding uwer broederen, en hun zonde; want zij hebben u kwaad aangedaan; maar nu vergeef toch de overtreding der dienaren van den God uws vaders! En Jozef weende, als zij tot hem spraken.

18 Daarna kwamen ook zijn broeders, en vielen voor hem neder, en zeiden: Zie, wij zijn u tot knechten! 19 En Jozef zeide tot hen: Vreest niet; want ben ik in de plaats van God? 20 Gijlieden wel, gij hebt kwaad tegen mij gedacht; doch God heeft dat ten goede gedacht; opdat Hij deed, gelijk het te dezen dage is, **om een groot volk in het leven te behouden.** 21 Nu dan, vreest niet! Ik zal u en uw kleine kinderen onderhouden. Zo troostte hij hen, en sprak naar hun hart.

22 Jozef dan woonde in Egypte, hij en het huis zijns vaders; **en Jozef leefde honderd en tien jaren.** 23 En Jozef zag van Efraïm kinderen, van het derde gelid; ook werden de zonen van Machir, den zoon van Manasse, op Jozefs knieën geboren. 24 En Jozef zeide tot zijn broederen: Ik sterf; maar God zal u gewisselijk bezoeken, en Hij zal u doen optrekken uit dit land, in het land, hetwelk hij aan Abraham, Izak en Jakob gezworen heeft. 25 En Jozef deed de zonen van Israël zweren, zeggende: God zal u gewisselijk bezoeken, zo zult gij mijn beenderen van hier opvoeren! 26 En Jozef stierf, honderd en tien jaren oud zijnde; **en zij balsemden hem,** en men leide hem in een kist in Egypte.

Het hiervoor geciteerde Bijbelgedeelte heeft het over twee sterfgevallen en twee mummificering-en van aartsvaders in Egypte. Vooreerst lezen we over de dood van Jakob/Israël en het uitzonderlijke feit dat Jozef, als onderkoning van Egypte zijn vader Jakob door Egyptische geneesheren laat balsemen.

Dit proces nam volgens Genesis 50:3, veertig dagen in beslag en gedurende zeventig dagen werd Jakob naar Egyptisch gebruik beweend. De tijdsperiode van zeventig dagen wordt ook door de Griekse historicus Herodotos in Boek 2,85-86 vermeldt, waar hij de zeden en gewoonten van de Egyptenaren beschrijft. Na de rouwtijd krijgt Jozef van farao de toelating om zijn vader 's stoffelijke resten in het land Kanaän in het graf van de oudvader Abraham bij te zetten. In Genesis 50:9 lezen we dat het een geweldige stoet was, die uit Egypte richting Kanaän uittrok. Het was een stoet van zowel wagens als ruiters

met alle dienaren van farao, de oudsten van zijn huis (of dynastie) en al de oudsten van het land Egypte.

Heel opmerkelijk namen zij niet de kortste route vanuit Egypte langs de kustweg, richting Kanaän maar namen zij de woestijnweg waar zij bij de Schelfzee de verbinding met de koninklijke weg maakten en vervolgens richting noorden trokken **langs de oostelijke kant van de Jordaan**, wat vers tien duidelijk maakt. Toen de geweldige stoet van wagens en ruiters aan de Jordaan gearriveerd waren maakten zij halt om daar gedurende zeven dagen ditmaal, nogmaals een rouwklacht over de gestorvene uit te roepen. De Bijbel noemt deze pleisterplaats de Doornen-dorsvloer. De Kanaänieten die getuige waren van de rouwklacht waren, noemden de plaats daarop **Abel-Misraïm**. Wanneer we de reisroute op een landkaart uittekenen is dit Abel-Misraïm vermoedelijk te identificeren met Abel-Sittim.

De genomen reisweg van Egypte naar Kanaän via de woestijnweg roept vraagtekens op. Waarom niet de kortere weg langs de kustroute over Gaza naar Hebron? Zoals de Egyptologie de plaatsing van de Egyptische dynastieën op de tijdsbalk heeft uitgewerkt heersten in de zeventiende eeuw v. Chr. de Hyksos over Egypte en een groot gedeelte van Klein-Azië. Het land Kanaän en het over-Jordaanse gebied behoorden tot hun domein. Vanuit hun nieuwe centraal gelegen hoofdstad Avaris overheersten zij alle landen.

Het is de foutieve plaatsing van de Hyksos-tussenperiode in de achttiende en zeventiende eeuw v. Chr. dat maakt dat men vraagtekens plaatst bij de reisroute van de

begrafenisstoet van Jacob. Het is alleen in het gereviseerde model van de geschiedenis van de oudheid dat de genomen reisweg zin heeft. Het jaar dat Jakob stierf in 1679 v. Chr. heerst volgens het revisionisme van de geschiedenis van de oudheid het Oude en het Midden-Rijk gezamenlijk over Egypte en de Hyksosperiode vangt pas aan na de Exodus in 1483 v. Chr. In mijn Opus Magnum **TIJD en TIJDEN**, 2015, verklaar ik een en ander vanaf blz. 59 t/m 107.

In het gereviseerde model van de geschiedenis van het oudheid-Egypte is de Bijbelse hongersnood van zeven jaar een ankerpunt op de tijdsbalk ter verankering van de derde en de twaalfde dynastie van Manetho. Farao Zoser van de derde dynastie is verankerd met diens achttiende regeringsjaar aan het einde van de hongersnood. En de twaalfde dynastie begint met farao Amenemhat I aan haar regeertijd aan het einde van de wereldwijde hongersnood na een stille periode van zeven jaar, dat het einde van de elfde dynastie van het Midden-Rijk zag. Wanneer de oudvader Jacob sterft in het jaar 1679 v. Chr. was farao Zoser van de derde dynastie al twee jaar dood, en opgevolgd door farao Sechemchet. Farao Amenemhat I van de twaalfde dynastie heeft een regeerperiode van negenentwintig jaar en komt in deze periode dominant naar voor. In het gereviseerde model regeren de verschillende dynastieën gezamenlijk over het land met de een ondergeschikt aan de andere. Aan het einde van hongersnood had de derde dynastie met Jozef alias Imhotep als onderkoning, een machtsbasis verworven met de andere dynastieën als ondergeschikt. In 1664 v. Chr. zou de zesde dynastie opkomen met

toonaangevende farao 's zoals Teti en Pepi I en II. De twaalfde dynastie zie ik tijdens deze periode als de uitvoerende macht in Egypte maar ondergeschikt aan de derde en later de zesde dynastie.

Van het vierentwintigste regeringsjaar van farao Amenemhat I bestaat er een vermelding van een militaire campagne tegen de 'zandbewoners' de Aziaten die aan de noordoostgrens van Egypte in de richting van Gaza, een probleem waren. Het vierentwintigste regeringsjaar plaatsen we in 1669/1668 v. Chr., tien jaar na de dood van Jacob en diens begrafenis in Hebron, met de tocht daarheen via de oostelijke route. En ook ten tijde van de regeerperiode van farao Pepi I van de zesde dynastie is er een vermelding naar een campagne langs de kust van Kanaän, naar het land van de zandbewoners. En hiermee hebben we de verklaring gegeven voor het nemen van de woestijnweg, door de rouwstoet met de stoffelijke resten van Jacob, in plaats van de kortere kustroute. De kustroute was namelijk niet veilig. Het is alleen het gereviseerde model van de geschiedenis van de oudheid dat een verklaring geeft. In het orthodoxe model heersen de Hyksos over het volledige gebied van Kanaän en roept de vermelding in Genesis 50:10, van Abel-Misraïm aan de overzijde van de Jordaan, alleen maar vraagtekens op.

De tweede mummificering die aan een aartsvader in Egypte werd uitgevoerd is die van Jozef. Het eerder geciteerde Bijbelgedeelte heeft het vanaf vers 22 over de dood van Jozef. Jozef zou de leeftijd van honderd en tien jaar bereiken en bij zijn dood in 1627 v. Chr. eveneens op